

Posudek magisterské diplomové práce
Bc. Daniela Baños Pittnerová
Pes vo verejnom priestore
Vyjednávanie „viac než ľudského“ verejného priestoru
Fakulta humanitních studií University Karlovy v Praze
katedra sociální a kulturní ekologie, 2015

Úvod

Téma, jež si pro svou diplomovou práci zvolila Bc. Daniela Baños Pittnerová, je jen zdánlivě úzké nebo okrajové. Nová podoba soužití člověka a zvířete může být v současné celostní krizi novou hodnotou, jež nahradí konzumní způsob života pro životní prostředí nedestruktivním způsobem a částečně promění i veřejný urbánní prostor. Myslím, že když se Daniela rozhodla zkoumat soužití lidí a psů ve městě, k tak rozsáhlým cílům a důsledkům zpočátku ani nesměřovala, ale její badatelské úsilí a vlastní konceptualizace práce ji k nim dovedly.

1. Obsahová stránka

V Abstraktu i v Úvodu jde autorka přímo k věci: stručně seznamuje s výzkumným problémem a s názvy teorií, jež využila pro konceptualizaci svého výzkumu, a svoji volbu zdůvodňuje.

Práce nemá klasické „logické“ členění v podobě *tématicky* oddělených kapitol (chybí např. i tradiční titul „Empirická část“). Text spíše plyne *organicky*, sleduje vnitřní kontextuální logiku, je však přitom jasný, přehledný a čtivý.

Ve výtečné teoretické části prokazuje Daniela schopnost samostatné badatelské práce. Zdroje a zcela nové „up to date“ koncepce si vyhledala pro účely diplomové práce samostatně a některé z nich s vysokou pravděpodobností uvedla do českého (slovenského) prostředí poprvé. Kulturu myšlení prokazuje i tím, že nemá zapotřebí sepsat „povinnou“ školskou kapitolu o rizikové společnosti, globalizované společnosti a podobně, přesto se všude tam, kde je skutečný kontextuální důvod, čtenář se např. s Ulrichem Beckem a dalšími v obecnější rovině relevantními autory setká. Nosné teorie (obory) geografie zvířat (Animal Geography) a multidruhovou městskou teorii (později nazvanou Zoöpolis [Zoopolis?]) až po hybridní geografii a sociopřírodu tak představuje v dobových i v současném kontextu a současně ve vývoji (tři vlny). Nejsou opomenuty ani zcela obecné, filosofické konsekvence těchto přístupů, jako je překonání tradiční subjekt-objektové dichotomie a konstrukce pojmů zdánlivě bytostně objektivních, jako je příroda; analýza vrcholí novým zpětným propojením v podobě „člověkopsa“. Podobně je i veřejný prostor definován zpočátku samostatně, ale pes do něj vstupuje velmi brzy a opět jaksi přirozeně.

V historických pasážích pojednávajících o soužití člověka a psa nejsou pominuty ani negativní stránky; oddíl končí popisem tohoto soužití ve veřejném prostoru současného města a velkoměsta.

Teoretickou část uzavírá krátké pojednání o právech zvířat, kde autorka kriticky neporovnává jen notoricky známé autory jako je Regan nebo Singer, ale i řadu dalších.

Empirická část začíná popisem geneze práce. Daniela mohla stanovit jako výzkumný problém prostě jen soužití člověka a psa ve městě, ale po plodných konzultacích jej postupně zužovala (zpřesňovala) na veřejný prostor a konečně po svém konceptuálním objevu hned dvakrát zaostřila jednak na „víc než lidský“ veřejný prostor a jednak v souladu se zaměřením oboru sociální a kulturní ekologie na jeho vyjednávání. V rámci zvoleného problému pak logicky vymezila čtyři hlavní výzkumné otázky.

Výzkum je metodologicky pojat jako případová studie. Baños Pittnerová v ní v souladu s uznávanou metodologickou autoritou využívá kombinace kvalitativních a kvantitativních metod pozorování, polostrukturované rozhovory, analýzu dostupných dokumentů, analýzu vybraných článků z novin příslušné městské části a analýzu „virtuálních dat“ z internetu; dále je do komparace a triangulace zahrnut kvantitativní výzkum agentury STEM. Empirický výzkum není proveden metodicky špatně, chybně, ale zřejmě pod tlakem času ne zcela podrobně nebo do hloubky: jistě by bylo možné vyzpovídat víc respondentů než pouhých sedm, stálo by za to vyhledat zápisy z jednání zastupitelstva městské části, vyzpovídat ne jen zastupitele (2), ale i úředníky, ne jen zainteresované osoby (Strana Psa [psa?]) nebo zástupce Klubu přátel vlkodavů, ale i náhodně vybrané návštěvníky parku (jediný reprezentant: matka malých dětí). Možná by pak nedošlo k jistému „prolomení badatelského krytu autorky“: „Pre milovníkov psov nie je žiadny problém, ak sa ich cudzí pes dotkne, pričuchne si k nim alebo na nich rovno vyskočí a obliže im tvár.“ (str. 47). Střety při běhání (joggingu) nebo střet milovníka psů spěchajícího právě na koncert filharmonie s hravým vlkodavem jistě nepatří ani pro vášnivé ctitele psů a dokonce (snad) ani pro jejich majitele k příjemným zážitkům.

Práce má sympaticky otevřený závěr: Daniela na základě svých zjištění „otvírá diskusi“, k níž nepochybně poskytla cenné a originální podněty především v koncepci nově žitého soužití. Doufejme, že se jich nejen v Praze někdo ujme; vlastní závěry týkající se skutečně procesu vyjednávání (územní plán, strategické plánování a především oslovení a spoluúčast pokud možno co nejširšího okruhu aktérů veřejného prostoru) jsou jistě správné, nepřekvapuje však, že nejsou překvapivé.

2. Práce s literaturou

Baños Pittnerová pracuje s literaturou kvalifikovaně, cituje, parafrázuje, interpretuje hojně, přesně a správně, tedy vždy v souladu s citační normou. Za pozornost stojí účelné vytěžení méně obvyklých zdrojů, jako jsou přednášky a ústní konzultace, které také pečlivě náležitě zdrcuje a cituje. Množství cizojazyčně použité literatury je úctyhodné, totéž platí pro její aktuálnost a výběr; pochvalu zaslouží nejen skutečně velké množství samostatně objevené a vyhledané relevantní a zcela nové zahraniční literatury, ale i četné vlastní kvalitní překlady. Využívá samozřejmě internet, ale i „šedé“ zdroje (např. přednášky z výuky nebo prezentace) a náležitě je cituje.

V seznamu literatury však zcela absentují metodologické zdroje, přestože s nimi autorka zcela jistě nebo jindy pravděpodobně pracovala (Yin ad případová studie – je citován, Wendy Olsen ad triangulace – není citována, jiné). Je to pravděpodobně zaviněno tím, že je autorka původně hodlala uvést odděleně. Dále zřejmě chybějí studované zdroje (noviny, podklady městské části).

3. Formální stránka

Práce má optimální rozsah 113 normostran, dobře využitých ke skutečnému sdělení (tedy prostých obsahové vaty). Obsahuje všechny povinné náležitosti (abstrakt a klíčová slova česky i anglicky, seznam respondentů, seznam zkratk, seznam ilustrací, projekt – z pilnosti dokonce dvakrát, nejprve bez podpisů, pak i s nimi jako náležitě faksimile). Text je dále doprovázen účelnými tabulkami a grafy s vysokou výpovědní hodnotou, jež jsou uvážlivě a

funkčně rozmístěny buď přímo v textu nebo jsou naopak zařazeny do příloh; ty převzaté snad jen mohly být převedeny do jazyka diplomové práce.

Ve velmi pěkném jazyce a stylu práce se bohužel občas objevují mluvnické chyby (interpunkce) a překlepy: „zainteresovanot“ (str. 11), „Konflikt“ (str. 51), ale nepřevažují nad dnes běžnou úrovní.

Celkově je práce napsaná kultivovaně, ale potřebovala by některých ohledech „dotáhnout“, např. typograficky: četné „parchanty“ (první řádek odstavce nebo dokonce název kapitoly samostatně na posledním řádku stránky nebo naopak: „Obťažovanie hlukom“ [str. 47], poslední řádek projektu [str. 116]).

4. Celkové hodnocení

Samozřejmě by měla být naplněna maxima „musí vás to bavit“ – na této práci je vidět, že byla řešená i psaná s chutí. (Nejen) proto k hodnocení práce nepochybně patří, že Daniela velmi dobře vnímala (a trošku nedostatečně realizovala) metodologické pokyny a rady vztahující se k empirické části práce, ale i výborně spolupracovala, pokud šlo o její celkovou koncepční podobu (design) a byla naprosto samostatná v teoretické konceptualizaci, kde naopak vzdělala svého vedoucího; takový model „učitelostudentky“ je přínosný vzájemně, jak by to mělo být na magisterské úrovni vlastně přirozené. Vzhledem k tomu přes jistou nedotaženost empirického výzkumu, který nicméně jasně naznačil, jak by práce vypadat mohla, když už taková není, a vzhledem k dosaženým výsledkům v Závěru práce s potěšením **doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“**, v přesnějším vyjádření **16 bodů**.

Praha 10. září 2015

PhDr. Ivan Rynda